

EGYÜTTTRAJZOLÁS

DUDÁS KÁROLY

Kék köpenyes lányok ülnek az iskolapadokban, rajzpapír fölé hajolva. Gyakran tekingetnek a tanári asztal felé, amelynek tetején csoporttársuk ül modellt. Tiszta ívű, biztos vonalakkal készül a vázlat. „Ne színésznőt rajzoljatok”, igazítja el őket Steiner Györgyi tanárnő, „hanem Kanizsai Adrient, a pajtasokat. Ne Sophia Lorent.” Jót kuncognak ezen, néhányan összesúgnak, aztán rajzolnak tovább. Hatodikosok, hetedikesek. Tizenhárom-tizennégy évesek, a bezdáni Testvériség-Egység Általános Iskola Munkácsy Mihály nevét viselő képzőművészeti csoport tagjai. A nyolcadikosokat az év végére való készülődés foglalja el, ők már nem vesznek részt a munkában. A díjhalmozó csoportnak jelenleg tizenhét tagja van, valamennyien lányok, Báló Beatrix, Drobiná Eva, Fejes Ilona, Gondos Szilvia, Halász Borbála, Horváth Szilvia, Jankovics Sarolta, Kanizsai Adrienne, Kontra Ágnes, Kontra Mária, Magyar Csilla, Major Julianna, Német Veronika, Nataša Škerlec, Surján Kornélia, Szécsényi Ilona, Jadranka Sladić. „Egytől egyig kitűnő tanulók”, mondja a tanárnő. „Közénk csak ilyenek jöhetnek. Jelentkezze a fél iskola, de mi csak a kitűnő tanulóknak s a tehetséges rajzolóknak szorítunk helyet. A fiúk között is vannak tehetségesek, de őket elhódítja a sport.”

A rajzterem falain festmények, gyermekrajzok, a szekrényekben összesűfelve könyvek, rajzok, ecsetek, festékek. Szűknek bizonyul már a régi épület, csak nehezen férnek el benne a bezdáni gyerekek. Őszre felépül az új iskola, ha minden a terv szerint történik, szeptemberben már ott tartják az első órát. „Lesz benne rajzterem?”, kérdezem. „Reméljük, lesz. Megéremelnénk. Ez a legutóbbi díjnyertes képünk az én szeszakmármban született: az iskolában nem fértünk el. Általában nagy formátumú munkákkal veszünk részt a pályázaton, alapanyagul a textíliától, a bádagon keresztül, a sperlemezig mindent felhasználunk. Leginkább polikolorral és olajjal festünk, ezek élénk, tartós színek, s mi arra törekszünk, hogy időálló legyen a munkánk. Úgy alkotunk, hogy egy-egy képen minden gyereknek a keze nyoma rajta legyen. A legfontosabb feladatunknak tartom: megtanítani őket látni. S rajzolni, persze, elsajátítani

velük a mesterség alapjait. A perspektívát, az anatómiát. Nem akarok én erővel művészeket nevelni belőlük. Legyen pedáns, tiszta a rajz, ilyen pedáns, tiszta emberré formálódik majd az alkotója is. Nemcsak képzőművészettel foglalkozunk, de a művészet majd minden ágával. Ismertetem velük az irodalmat — főleg a gyermekirodalmat, a színházművészetet, a zenetörténetet; tárlatokra, képtárakba járunk. Úgy gondolom: mindezek nélkül jóval szegényebbek lettek volna pályamunkáink.”

Hétfő délutánokon tartják a rajzcsoport összejöveteleit. Nézegetem a füzetet, amelyben azt jegyzik be, ki volt jelen, ki hiányzott. Egyetlen mínuszjelenet sem találok a nevek mellett. „Alig várjuk a hétfő délutánt”, mondja az egyik lány. „Nagyon szeretjük ezt az együtttrajzolást. Az sem zavar bennünket, hogy ilyen felfordulás van az iskolánkban, mi azért csak összejövünk. A díjnak nagyon örülünk, annak a hétszáz dinárnak is, amit jutalmul kaptunk. A kirándulási alapba tesszük. Ha elmegyünk kirándulni, természetesen ott is rajzolgatunk majd. Lassan már tervezgetjük azt is, mit készítsünk az idei pályázatra. Hátha sikerül nyolcadszor is...”

*

Arról beszélgetünk: több ez az együtttrajzolás egyszerű szakcsoportnál. Felkészítés a későbbi közösségi életre, egyeseknek a szakmára, a hivatásra is. Neves képzőművész került már ki ebből a csoportból, s az újdéki iparművészeti középiskolának jelenleg is két bezdáni lány a végzős diákja: Neveda Júlia és Németh Mária. Kezük nyomán, nevüket felfedezem a Békenaptáron, a sorrendben második UNESCO-díjas alkotáson.

Az iskolában a szekrény mélyéről, a tanárnö lakásán pedig a szenes-pince homályából hozzuk napvilágra a díjnyertes képeket, hogy lefényképezzük őket. Az új iskolában majd az őket megillető helyre kerülnek.

A kettősör egy méteres selyem Szívtérképen, a sorrendben negyedik első díjas festmény jobb felső sarkában, ahogy az a „közönséges” térképeken is lenni szokott, szöveg olvasható:

Mérték: 1: örökkévalóság

Készítették: a világ gyermekei.

„Nagyon örülünk ezeknek az UNESCO-pályázatoknak”, mondja a tanárnö. „Humanizmusra, emberségre nevelnek. A csoport tagjait egész életre elkísérik ezek a szép, meleg témák. Továbbadják későbbi generációknak, s azok majd még tovább, hogy együvé tartozunk, s részt vetünk valami csodálatosan nagy dologban.”

*

Közvéleményünk a sajtóból, a rádióból és a televízióból már tájékozódott a bezdáni Testvériség-Egység Általános Iskola Munkácsy Mihály

pionír képzőművészeti csoportja újabb nagy sikeréről: az országos gyermekrajzpályázaton immár hetedszer nyerte el az UNESCO díját.

A rangos pályázatot 1969-ben hirdették meg először, az ENSZ napja tiszteletére. A bezdániaiak 1971-ben szereztek tudomást róla, s a Népek barátsága című témára mindjárt el is küldték munkájukat. Alig akarták elhinni, amikor értesítették őket, hogy első díjat nyertek. S azóta minden évben kicsit tamáskodva fogadják a tavaszi örömhírt.

A csoport több mint két évtizedes múltra tekint vissza. „Ötvenhatban jöttem haza Bezdánba, tanítani, mindjárt megkezdtem a tehetséges gyerekek toborzását”, emlékezik Steiner tanárnő, a csoport létrehozója, vezetője. „Nyolc kislány jelentkezett, azon nyomban munkához láttunk. Az iskolaév végén már szerény kis kiállítást rendezhettünk a gyerekek rajzaiból, plakátjaiból, grafikáiból. A kiállítás sikere egyre több diákot vonzott hozzánk. Megszületett a csoport, s még ebben az esztendőben felvettük nagy festőnk, Munkácsy Mihály nevét. Jöttek az első eredmények: tartományi, köztársasági, szövetségi díjak. Körülbelül így kezdődött...”

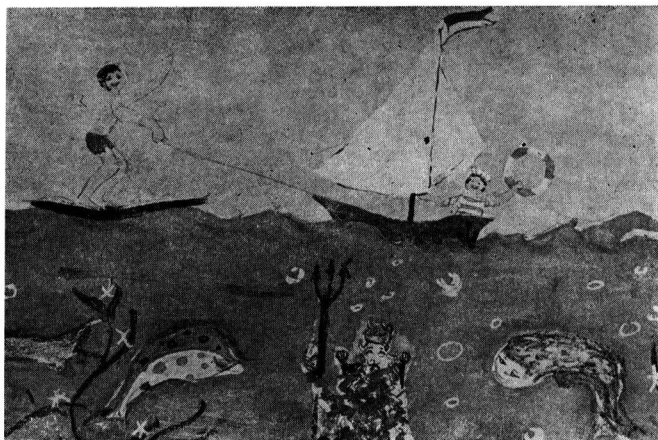
És, hogy eddig mi mindent tettek, szóljon róla e jegyzék és a néhány felvétel.

A képek jegyzéke

1. <i>Népek barátsága</i>
Anyaga: emintás vászon
Mérete: 2×0,5 m
Technika: olaj	Mérete: 2×1 m
Technika: tempera
2. <i>Milyen fogalmak tennék boldoggá az emberiséget? (Békenaptár)</i>
Anyaga: papír
Mérete: 70×50 cm
Technika: tempera, kollázs, akvarell, linómetszet	5. <i>A fasizmus feletti győzelem</i>
Anyaga: bádóg
Mérete: 25,×1,5 m
Technika: polikolor
3. <i>Mivel örvendeztetném meg a világ gyermekeit? (A szeretet triptúcháronja)</i>
Anyaga: lezonitlemez
Mérete: 2,5×1,5 m
Technika: olaj	6. <i>Üzenet egy távoli pajátsnak (Iskolatábla)</i>
Anyaga: panelemez
Mérete: 2,7×1,5 m
Technika: polikolor és olaj
4. <i>Hogyan képzelek el egy találkozási a világ pajátsaival? (Szóvetérbép)</i>
Anyaga: selyem	7. <i>Hogyan képzelem el a jövő háború nélküli világát?</i>
Anyaga: panelemez
Mérete: 1×2 m
Technika: olaj

Népek barátsága (részlet)

Békenaptár (részlet)

A szeretet triptichonja

Szívterkép (részlet)

DORMÁN László fotói